

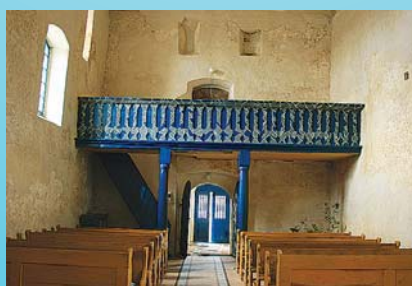
Aponta robognak el az autók Pécsről Harkány és Villány irányába, kikapcsolódni vágyó családok, lazítani akaró fiatalok húznak el a Túrony tábla mellett, és bizony keveseknek jut eszébe, hogy letérjenek a főútról. Pedig megéri, mert az egykor még a világ száz leginkább veszélyeztetett emlékműveként számon tartott templom ma felújítva, régi fényében pompázva várja a látogatókat. Csupaszfalai nyolcszáz éve várják a környékbeli híveket és a megfáradt vándorokat, hogy felüdülést nyerjenek.

Elefánt a szentélyben:

Árpád-kori templom Túronyban

A falu először 1237-ben bukkant fel Turul alakban a forrásokban, kicsiny, kőből épült temploma ekkor egy tizenegy méter hosszú hajóból és egy keletelt félköríves szentélyből állt. Az épület még ebben a században megrongálódott, az újjáépítés során nyugati irányba meghosszabbították, déli oldalán pedig egy kápolnát emeltek. A Szűz Mária tiszteletére felszentelt templomot a 15. században nagyívű koncepció alapján építették át. A régi szentély helyett egy mives gótikus, támpillérrel megerősített, sokszögzáródású, boltozatos építményt emeltek, melyben papi ülőfülkét és a liturgikus kegytárgyak számára falfülkéket alakítottak ki, melyet három csúcsíves ablakkal világítottak meg. A felújítás során előkerült freskók alapján ezt a részt gazdagon díszítették, a képek közül az egyik például egy elefántot ábrázol, amely a Biblia szerint a bölcsesség szimbóluma, megjelenítése pedig ritkaság a Kárpát-medencében. A középkor végén már a pécsi prépost kezében levő templom a török kor idején reformátusok kezébe került, akik lemeszelték a freskókat, lebontották a kápolnát és a sekrestyét. Az épület sorsát azonban a Rákóczi-szabadságharc idején a rácok pusztítása pecsételte meg, akik felégették a települést és a templomot. Az elmenekült lakók csak évtizedekkel később tértek vissza, és az 1740-es években készültek el a templom új, tágas ablakai, a festett kazettás deszka-

mennyezet, valamint a padsorok és a katedra. A tornyot 1827-ben építették át barokk stílusban, bútorzata is ebből a korból származik. Keleti karzatát 1880-ban építették, ahová a férfiaknak meredek lépcsőn lehetett feljutniuk. Az épületet 1913-ban ismét átépítették, 18. századi mennyezetének nagy részét a Zsolnay gyárba szállították, hogy motívumai az üzem termékeinek mintául szolgáljanak. Pár deszka azonban megmaradt, a nyugati karzat alján

mindmáig láthatók az eredeti díszítések. A következő évtizedek a pusztulásról és enyészetről szóltak, míg az ezredfordulón egy komplex összefogás keretében sikerült megmenteni az épületet, és kívül-belül visszaadni a középkori, valamint a 18. századi hangulatot. A mennyezet is újjászületett, és ennek során – igazi középkori mesterek módjára – a munkában részt vettek a neveiket rejtve megörökítették rajta.

Az épület 2006-ban elnyerte mostani formáját, és bár a szakértők több apróbb megoldást is nehezményeztek, a falu boldogan vette birtokba régi templomát és – remélhetőleg – a megmaradásának zálogát. A domb tetején magasodó Istenházában koncerteket, kulturális programokat, rendezvényeket is tartanak, a különleges atmoszférára pedig a nézőket és a fellépőket egyaránt elbűvöli.

Idén nyáron látványos hagyományőrző programokkal emlékeztek meg egy ötszáz éve kiadott pápai bulláról, amely említést tett a templomnak adományozott búcsúengedélyről. Ennek sikere is azt jelzi, hogy bizony a helyiek lelkes lokálpatriotizmusa képes megmenteni Baranya megbúvó, pusztulásra ítélt ritkaságait. Érdemes tehát felsetálni a templomhoz, az igazán bevállalósak pedig innen gyalogosan átvághatnak a Tenkesen, hogy végül Siklós jó borával öblítsék le az út porát.

LEJEGYZTE: DR. VARGA SZABOLCS

FOTÓ: MÜLLER NÁNDOR